

v roce 1950 uzavřela vláda s Allensbašským institutem za účelem získávání pravidelných měsíčních informací o názorech a náladách obyvatelstva. Skutečnost, že by k volebním vítězstvím CDU v letech 1953 a 1957 bez služeb Allensbašského institutu nebylo mohlo dojít, dotvrzuje mimo jiné citováním dopisu, jímž dr. Adenauer po vítězných volbách v r. 1957 děkuje spoluzakladateli institutu výslovně za volební pomoc.

Rozbor těchto a celé řady dalších skutečností vede autora k závěru, že zveřejňování výsledků výzkumů veřejného mínění a jejich analýz, zejména pak volebních prognóz na takovémto materiálu založených, ovlivňuje jednak mínění voličů, jednak politickou a propagační práci západoněmeckých politických stran, a to především v předvolebním boji.

—nk—

Hans Joachim Orth: POLEN — Partner von morgen

Gerhard Stalling Verlag, Oldenburg und Hamburg, 1965, str. 255

Práce, která velmi seriózně a objektivně informuje západoněmeckou veřejnost o „budoucím partnerovi“ — o hospodářství Polska. Ukazuje, jak pojem „polnische Wirtschaft“, který je dosud stereotypní představou mnohých Němců, byl už překonaný dnešní polskou skutečností. O výchozím stanovisku autora svědčí i podtitul knihy *Auf dem Wege zur europäischen Wirtschaftsmacht*. Informace o nejrůznějších oblastech polského života jsou určeny především ekonomicky zainteresovaným čtenářům: jsou zde kapitoly o hlavních odvětvích polského průmyslu, rozbor stavu polského zemědělství, pohledy na zahraniční obchod, na systém polských odborů, na přípravu kvalifikovaných kádrů i na úspěchy polského umění v cizině. U nás publikaci podobného typu o Polsku zatím nemáme, třebaže je to hospodářský partner našeho dneška. Sociologa samozřejmě zajímá také přístup autora a jeho interpretace faktů: autor, který jistě není socialista, vychází z názoru, že v Polsku je proces „demokratizace a uvolnění“ nejdále ze zemí socialistického tábora. Odvolává se nejednou na hlasy polského katolického tisku a akcentuje vždy spíše kritické názory a samohodnocení polské strany: protože však přitom vždy respektuje fakta, bojuje tím vlastně nejúčinněji proti předsudkům ve vědomí západoněmecké veřejnosti a proti všem argumentům o „nesvobodě a diktatuře“, jak je šíří antikomunistická propaganda. Mohli bychom si jen gratulovat, kdyby stejně seriózní publikace vyšla v NSR i o naší republice.

—sol—

Průkopníci z Horácka, sv. 9

Svazek 9 sborníku Průkopníci z Horácka (vyd. OÚNZ — Okresní ústředí zdravotní výchovy obyvatelstva, Nové Město na Moravě) je věnován regionálně historickým aspektům díla profesora I. A. Bláhy. Skládá se ze dvou statí:

1. Dr. Josef Mikulec: *Profesor Dr. I. A. Bláha a Novoměstsko* (Příspěvek ke kulturním dějinám kraje)
2. MUDr. Karel Daněk, CSc.: *Lékařovy poznámky k životu a dílu prof. Dr. Arnošta Bláhy*.

První stať se zabývá především Bláhovou osvětovou prací mezi lidem na Horácku. I. A. Bláha ztrávil v Novém Městě na Moravě značnou část svého života — od roku 1904 působil jako profesor němčiny a francouzštiny na místní reálce (s přestávkami několika let, např. pro studijní cesty nebo vojenskou službu) až do roku 1919. Nové Město na Moravě bylo jeho první učitelské působišť a zvláště v letech 1904—8 se nadšeně věnoval osvětové práci. Přispíval do krajinského čtrnáctideníku „Ozvěna z Novoměstska“, byl jedním ze zakladatelů a nejagilnějších členů volného přednáškového sdružení, které pořádal v celém kraji přednášky s náměty z českých dějin a literatury i s náměty praktickými z oboru hygieny, výchovy, zemědělství atd. Založil lidovou knihovnu poučné a zábavné četby, stál u kolébky místního odboru Národní jednoty, přispěl k založení Horáckého muzea a získal pro ně místnosti. Jeho odjezd na roční studijní cestu do ciziny znamenal úpadek místní osvětové činnosti.

V Novém Městě na Moravě vznikla i řada jeho odborných článků a sociologických studií otiskovaných od roku 1908 v České Mysli, Naší době atd. Jsou to např. *Individuum a společnost* 1908, *Maloměstské tradice* 1908, *O národnosti* 1909, *O sociologii v pedagogice* 1911, i jeho habilitační práce *Město* 1914.

V době novoměstského působení I. A. Bláhy vznikly i dva dotazníky — dotazník o domácím a lidovém průmyslu, a v přípravě sociálně hygienické studie novoměstského odboru Národní jednoty „Horácké dítě“ dotazník k tomuto tématu. Tento dotazník o horáckém dítěti vznikl po některých úpravách podle vzoru pro průzkum dětí na Valašsku, který sestavil Pokrokový politický spolek valašsko-meziříčský. Dotazník byl velmi obsáhlý, obsahoval ve svých 12 odstavcích problematiku zdravotnickou a sociální, všiml si poměrů hmotných i kulturních. Roku 1907 I. A. Bláha uvedl akci programovým článkem v Ozvěně z Novoměstska. Vytýčil v něm vědecké a praktické cíle, které dotazník sleduje, a žádal o spolupráci zvláště vesnické učitele. Akce, v mnoha hlediscích předstihující svou dobu, nebyla pro svou velkou náročnost a rozsáhlost zpracována do určitých výsledků, mj. proto, že iniciátor a organizátor akce I. A. Bláha odjel roku 1908 na roční studijní cestu do zahraničí.

Druhá stať sborníku obsahuje rozbor některých stářých bodů mezi myšlením I. A. Bláhy a problematikou lékařskou. Autor charakterizuje dnešní obory léžící mezi lékařstvím a sociologií a vzájemné vztahy lékařství a sociologie. U I. A. Bláhy vytyčuje hlavně jeho postoj sociálního reformátora, vzniklý z jeho myšlení sociologického, etického a pedagogického. Upozorňuje na to, že I. A. Bláha zdůrazňoval především význam výchovy, a to i zdravotní výchovy a psycho-